

**Zagreb in
Slovenci**

**Zagreb i
Slovenci**

Kako uporabljati ta vodič?

V uvodnem poglavju se boste v grobih obrisih seznanili z Zagrebom.

Obdelane teme, ljudje in znamenitosti so s številkami označeni na zemljevidu Zagreba.

Številke so postavljene po zamišljeni poti, če prihajate v Zagreb prek mejnega prehoda Bregana. Seveda pa boste sami izbrali, kaj želite videti in po kakšnem vrstnem redu.

Kjerkoli je mogoče, je ob besedilu tudi ilustracija. Imena umetnikov in drugih ustvarjalcev so natisnjena v debelejšem tisku.

1. Samobor	str. 6
2. Hotel Panorama	str. 10
3. Zagrepčanka	str. 11
4. Park Kralja Petra Krešimira	str. 11
5. Cerkev sv. Marije Lurdske	str. 12
6. Zrinjevac	str. 14
7. Strossmayerjeva galerija starih mojstrov	str. 16
8. Moderna galerija	str. 18
9. Hrvatsko narodno gledališče	str. 21
10. Muzej za umetnost in obrt	str. 29
11. Zagrebška katedrala	str. 30
12. Stanko Vraz	str. 34
13. Muzej mesta Zagreb	str. 37
14. Cerkev sv. Katarine	str. 40
15. Karmeličanski samostan	
Matere božje Remetske	str. 45
16. Sljemenska kapelica	str. 47
17. Puntijarka	str. 48

Kako se koristiti ovim vodičem?

Uvodno poglavlje vas u kratkim crtama upoznaje sa Zagrebom.

Obrađene teme, ljudi i znamenitosti označeni su brojevima na karti Zagreba.

Brojevi su složeni prema nekoj zamišljenoj ruti za putnika koji dolazi u Zagreb preko graničnog prijelaza Bregana. Dakako, odabir što želite vidjeti i kojim redoslijedom, ipak prepuštamo vama.

Gdje je god to bilo moguće uz tekst ćete naći i ilustraciju. Imena umjetnika otisnuta su podebljanim slovima.

1. Samobor	str. 6
2. Hotel Panorama	str. 10
3. Zagrepčanka	str. 11
4. Park Kralja Petra Krešimira	str. 11
5. Crkva sv. Marije Lurdske	str. 12
6. Zrinjevac	str. 14
7. Strossmayerova galerija starih majstora	str. 16
8. Moderna galerija	str. 18
9. Hrvatsko narodno kazalište	str. 21
10. Muzej za umjetnost i obrt	str. 29
11. Zagrebačka katedrala	str. 30
12. Stanko Vraz	str. 34
13. Muzej grada Zagreba	str. 37
14. Crkva svete Katarine	str. 40
15. Karmelićanski samostan majke božje Remetske	str. 45
16. Sljemenska kapelica	str. 47
17. Puntijarka	str. 48

Spoštovani bralec, spoštovana bralka,

dobrodošli v Zagreb, milijonsko mesto izjemnih lepot in mnogih zanimivosti. Mi meščani Zagreba, po poreklu Slovenci, smo ponosni na naše mesto in to je eden izmed vzrokov, da smo se odločili natisniti to knjižico. Turiste in vse, ki vas to zanima, smo želeli opozoriti vsaj na nekatere naše sonarodnjake, ki so tukaj živeli in ustvarjali ter s svojim kulturnim, umetniškim ali znanstvenim delovanjem prispevali svoj delež k videzu in duhu tega mesta in njegove okolice. To je še en dokaz neločljivih vezi in sobivanja dveh narodov, ki pripadata istemu, srednjeevropskemu kulturnemu krogu.

Knjižica vas popelje od starega mesta Samobor prek zagrebškega Donjega grada, Remet in Gornjega grada do Sljemena, kjer lahko z Vidikovca ob lepem vremenu uživate ob pogledu na naše mesto.

Svet slovenske manjšine mesta Zagreb in Slovenski dom vam želi ta prijetno bivanje v našem mestu. Ne pozabite nas obiskati v Slovenskem domu, na Masarykovi 13, če bi si radi malce spočili ali želeli popiti kavico.

Zagreb je staro srednjeevropsko mesto, nastalo iz dveh srednjeveških naselij na sosednjih gričih: Kaptola, ki je leta 1094 postal škofija, in Gradca, ki mu je kralj Bela IV. leta 1242 podelili Zlato bulo in ga razglasil za svobodno kraljevsko mesto, v znamenje zahvale meščanom za pomoč v obrambi pred Tatari.

V času turških vpadov v Evropo je bil Zagreb pomembna obmejna utrdba. XVII. in XVIII. stoletje sta minili v znamenju baročne obnove mesta. Vanj se priseljujejo premožne plemiške družine, visoki cerkveni dostojanstveniki in bogati trgovci iz vse Evrope. Gradijo se razkošne palače, cerkve, odpirajo bolnišnice in šole. Mesto vse bolj postaja upravno, gospodarsko in kulturno središče Hrvaške. Leta 1850 je bila izpeljana administrativna združitve Kaptola, Gradca in okoliških naselij v enotno mesto, kar je še pospešilo njegov razvoj.

Zagreb je leta 1880 prizadel rušilni potres, po katerem so obnovili in modernizirali mnoga poslopja in četrti. V XIX. stoletju se naglo povečuje število prebivalcev, medtem ko XX. stoletje prinaša duha secesije, razvoj in širitev mesta na območja ob Savi in na južnem bregu reke. Po popisu prebivalstva iz leta 2001 je na območju Zagreba na 650 km² živel 779.145 prebivalcev. Med njimi je bilo 40.066 pripadnikov ene izmed 17-ih narodnostnih manjšin, ki prispevajo k bogastvu in raznolikosti mestnega življenja. Po tem popisu je v Zagrebu 3.225 Slovencev ali 0,41% vseh prebivalcev mesta.

Današnji Zagreb je univerzitetno mesto z množico kulturnih ustanov. Kljub naglemu gospodarskemu in prometnemu razvoju je ohranil svojo posebno lepoto in ozračje sproščenosti ter ostal mesto po meri človeka.

Poštovani čitatelju!

Dobrodošli u grad Zagreb, milijunski grad nesvakidašnje ljepote i prepun zanimljivosti. Mi, građani Zagreba, podrijetlom Slovenci, ponosni smo na naš grad i to je jedan od razloga zašto smo odlučili tiskati ovu knjižicu. Željeli smo turistima i svima zainteresiranima ukazati na barem neke naše sunarodnjake koji su ovdje živjeli i stvarali i koji su svojim umjetničkim izričajem doprinijeli izgledu i duhu ovoga grada i njegove okolice. Kao još jedan dokaz neraskidivih veza i suživota dvaju naroda koji pripadaju istom srednjoeuropskome kulturnom krugu.

Knjižica će vas povesti od starog grada Samobora, preko zagrebačkog Donjeg grada, Remeta, Gornjeg grada i na kraju do Sljemena gdje se, nakon razgledavanja, možete opustiti na Vidikovcu i za lijepa vremena uživati u ocharavajućem pogledu na naš grad.

Vijeće slovenske manjine Grada Zagreba i Slovenski dom žele vam ugodne trenutke u našem gradu i ne zaboravite svratiti u naš dom, Slovenski dom, u Masarykovu 13, svaki put kad vas zbole noge ili samo želite popiti kavu.

Zagreb, stari srednjoeuropski grad, nastao je iz dvaju srednjovjekovnih naselja na dvama susjednim brežuljcima: Kaptola, koji je od 1094. biskupija i Gradeca, kojemu je 1242. kralj Bela IV. dodijelio Zlatnu bulu i proglasio slobodnim kraljevskim gradom, u zahvalu građanima za pomoć koju su mu pružili pred naletom Tatara. Za vrijeme turskih najezda u Europu, Zagreb je važna pogranična utvrda.

Vrijeme XVII. i XVIII. stoljeća obilježeno je baroknom obnovom grada. U grad se doseljavaju imućne plemićke obitelji, crkveni velikodostojnici i bogati trgovci iz cijele Europe. Grade se raskošne palače, crkve, otvaraju se bolnice i škole. Grad se sve više potvrđuje kao upravno, gospodarsko i kulturno središte Hrvatske. Godine 1850. izvršeno je i administrativno ujedinjenje Kaptola, Gradeca i okolnih naselja u jedinstveni grad, što samo pridonosi ubrzanju njegova razvoja.

Zagreb je 1880. godine zadesio razorni potres nakon kojega je pokrenuta obnova i modernizacija mnogih četvrti i građevina. Devetnaesto stoljeće je u znamenju nagloga porasta stanovništva dok XX. u Zagreb donosi duh secesije, razvoj i širenje ravnicom uz i preko rijeke Save.

Prema popisu stanovništva iz 2001. godine u Zagrebu, koji se prostire na 650 kvadratnih kilometara, živi 779.145 stanovnika, sa 40.066 pripadnika jednih od 17 nacionalnih manjina koji pridonose bogatstvu i raznolikosti gradskoga života. Slovenaca je u Zagrebu, prema tom popisu, 3.225 ili 0.41 posto.

Današnji je Zagreb sveučilišni grad s mnoštvom kulturnih institucija, koji je unatoč brzom gospodarskom i prometnom razvitku sačuvao svoju osebujnu ljepotu i ugođaj opuštenosti te ostao gradom po mjeri čovjeka.

SAMOBOR - SAMOSTAN VZNEŠENJA BLAŽENE DEVICE MARIJE

Langova 18,
Samobor
Odprto: vsak dan po
17. uri (uradnega de-
lovnega časa za obi-
ske ni)

SAMOBOR - SAMOSTAN UZNEŠENJA BLAŽENE DJEVICE MARIJE

Langova 18,
Samobor
Otvoreno: svaki dan
nakon 17.00 (iako
nema "službenog
radnog vremena" za
razgledavanje)

Če ste na poti v bliži-
ni Samobora, se velja
vsekakor ustaviti v
tem živopisnem me-
stecu z bogato kul-
turno tradicijo. Me-
sto je danes tesno po-
vezano z Zagrebom.
To je mesto, ki so

ga imeli radi mnogi pesniki, kiparji, skladatelji in drugi umetniki.

Na glavnem mestnem trgu, do katerega vodijo vse poti, boste našli na Cerkev sv. Anastazije, ki jo je gradil mariborski, po nekaterih virih pa celjski gradbenik italijanskega rodu *Hans d'Alliom*. Gradnjo je naročila grofica Auersperg, ki jo je tudi iz svojih sredstev delno financirala. Cerkev je bila zgrajena v letih med 1671 in

1675 po vzoru na Cerkev sv. Katarine v Zagrebu.

Prolazite li pokraj Samobora, svakako se zaustvite u tom živopisnom gradiću bogate kulturne tradicije, danas tijesno povezanim sa Zagrebom. To je grad u koji su se zalju-

bljivali pjesnici, kipari i skladatelji. Na glavnome gradskom trgu, na koji vode svi putovi, je crkva Sv. Anastazije, koju je izgradio po narudžbi i uz dio vlastitih sredstva grofica Auersperg, mariborski (negdje se spominje i kao celjski) graditelj talijanskoga podrijetla *Hans d'Alliom*. Građena je između 1671. i 1675. po uzoru na isusovačku crkvu sv. Katarine u Zagrebu.

Še ena zanimivost: ob cerkvi je grob Julijane Engler Cantilly, neuslišane Vrazove ljubezni.

Jedna zanimljivost: uz crkvu se nalazi i grob Julijane Engler Cantilly, nesretne Vrazove Ljubice.

Od velikih del, ki so jih tukaj ustvarili slovenski umetni-

ki, si ve-
lja ogledati
monumen-
talno ilu-
zionistič-
no fresko s
prikazom
Marijinega
vnebovze-
tja, nastalo
leta 1752, ki
jo je izdelal
Franc Jelovšek
ter oltarne slike

vzoru na cerkev
sv. Anastazije,
v njej pa so bo-
gat in umet-
niško izje-
mno pomem-
ben inventar
ter številne
umetnine.

avtorja **Valenti-
na Metzingerja**,
nastale med 1734
in 1735. Nahaja-
jo se v baročni
cerkvi Vzнесе-
nja blažene de-
vice Marije, po-
stavljeni v okviru
frančiškanskega
samostana, zgra-
jeni med leti 1720
in 1733. Cerkev
je narejena po

Ipak, od veli-
kih djela koja
su ovdje ostva-
rili sloven-
ski umjetnici,
svakako treba
pogledati mo-
numentalnu ilu-
zionističku fresku s
prikazom Uzne-
senja Marijina iz

1752. a koju je izra-
dio **Franc Jelov-
šek** te oltarne slike
autora **Valentina
Metzingerja**, nasta-
le između 1734. i
1735. godine. Na-
laze se u baroknoj
crkvi Uznesenja
blažene djevice
Marije, smještenoj
u kompleksu fra-
njevačkog samosta-
na, građenoj iz-
među 1720. i 1733.
(po uzoru na sv.
Anastaziju) a u ko-
joj se nalazi bogat,
umjetnički izuzet-
no vrijedan inven-
tar i umjetnine.

Mnoge zagrebske urbanistične rešitve so delo arhitektov slovenskega rodu. Tukaj bomo navedli samo nekatere.

Mnoga zagrebačka arhitektonska rešenja djelo su arhitekata slovenskoga podrijetla. Na ovom mjestu govorimo samo o nekim od njih.

Slavko Jelinek, (Spodnja Ploskava pri Slovenski Bistrici, 1925) je graditelj stanovanjsko-poslovnih stolpnih, hotelov, šol in šolskih poslopij. Sodeloval je pri nastanku Novega Zagreba.

Njegovo najpomembnejše avtorsko delo je poslovna stavba Zagrebčanka na vogalu Savske ceste in Ulice grada Vukovarja (skupaj z Vinkovićem, 1969, realizacija 1976).

Slavko Jelinek (Spodnja Ploskava kod Slovenske Bistrice, 1925.), graditelj je stambeno-

poslovnih tornjeva, hotela, škola i školskih objekata. Svojim radom sudjelovao je u nastanku Novog Zagreba. Autorski

najsnažnije djelo ostvario je poslovnom zgradom Zagrebčanka, na uglu Savske ceste i

Ulice grada Vukovara (1969. s Vinkovićem, realizacija 1976.)

Omeniti velja tudi nekdanji hotel Sport, kasneje Panorama, danes Four points by Sheraton Panorama hotel na Trgu Krešimirja Čosića, stanovanjsko-poslovni stolp Trešnjevačka ljepotica na Ozaljski cesti (1967-69.), itn.

Valja spomenuti i nekadašnji hotel Sport, kasnije Panorama a danas Four points by Sheraton Panorama hotel, na Trgu Krešimira Čosića 9 (između 1965-68.), pa stambeno-poslovni toranj Trešnjevačka ljepotica u Ozaljskoj ulici (1967-69.) itd.

Eden najbolj znanih krajinskih arhitektov je vsekakor

Ciril Jeglič, (Sveti križ pri Litiji, 1897 – Radovljica, 1988). V Sloveniji je znan po ureditvi Arboretuma Volčji potok, ki ga je vodil do leta 1957. Najbolj izrazito sled je v Zagrebu pustil z ureditvijo Parka kralja Petra Krešimirja IV. Za časa Kraljevine Jugoslavije je mesto Zagreb objavilo prvi razpis za ureditev parkov in prvo nagrado je dobil projekt Cirila Jegliča, doajena slovenske parkovne arhitekture. Projekt je bil uresničen v letih 1937/38.

Ta park je bil leta 2000 razglašen za spomenik parkovne arhitekture. Jeglič je tudi avtor ureditve jugozahodnega dela parka Maksimir in severnega dela Mirogoja. Za Zagreb in Hrvaško je Jeglič zanimiv tudi po tem, da je leta 1932 ustanovil in vodil vrtnarsko šolo v Božjakovini, kjer je vzgojil prve generacije vrtnarskih mojstrov.

Jedan od zanimljivijih pejzažnih arhitekata svakako je **Ciril Jeglič**, (Sveti Križ kraj Litije 1897 – Radovljica 1988.). U Sloveniji je znan po uređenju arboretuma Volčiji potok, kojega je i vodio do 1957. Vrlo plodan u

svome radu (jugozapadni dio Maksimira, sjeverni dio Mirogoja itd.), svoj najupečatljiviji trag u Zagrebu ostavio je u Parku kralja Petra Krešimira IV. U tadašnjoj kraljevini Jugoslaviji, Zagreb je raspisao prvi parkovni natječaj a prvonačadeni projekt bio je upravo projekt C. Jegliča, doajena slovenske parkovne arhitekture; realiziran 1937/38. godine. Park je 2000. godine proglašen spomenikom parkovne arhitekture. Za Hrvatsku i Zagreb zanimljiv je i po tome što je 1932. osnovao i vodio Vrtlaršku školu u Božjakovini,

odgovivši tako prve generacije vrtlarških tehničara.

Edo Šmidihen (Celje, 1930) je doktoriral na zagrebačkom fakultetu za arhitekturu, kjer se vedno predava. Od pomembnejših stvaritev velja omeniti osnovne šole v Trnskem, Zapruđu, naselju Voltino, Matematično gimnazijo (skupaj z R. Nikšićem), oskrbovalni center Trnsko, itd.

Edo Šmidihen (Celje 1930.) doktorirao je na Arhitektonskom fakultetu u Zagrebu gdje i danas predaje kao profesor emeritus. Kao njegova važni-

ja ostvarenja u Zagrebu valja spomenuti osmogodišnje škole u Trnskom, Zapruđu, Voltinom naselju, Matematička gimnazija (zajedno s R. Nikšićem), opskrbni centar Trnsko itd.

Jože Plečnik, slavni slovenski arhitekt (Ljubljana, 1872 – 1957), je zapustil sledi svoje izjemne ustvarjalnosti tudi na Hrvatskom. V Zagrebu je to projekt Cerkve sv. Marije Lurdске na Zvonimirovi ulici. Od Plečniko-

vega projekta je žal ostala samo kriptna, zgornji del cerkve pa je bil zgrajen po drugih načrtih. Najpomembnejši Plečnikov projekt na Hrvaškem je Cerkev Srca Jezusovega s samostanom v Osijeku. Na žalost, cerkev (temelji, kriptna in sedem metrov visoki zidovi) je bila leta 1948 porušena. Zadnja Plečnikova

stvaritev na Hrvaškem je Paviljon na Brionih, letna rezidenca Josipa Broza, iz leta 1956.

Jože Plečnik, slavni slovenski arhitekt (rođen i umro u Ljubljani, 1872-1957.), ostavio je tragove svog izuzetnog djelovanja i na hrvatskim prostorima. U Zagrebu to je projekt crkve sv. Marije Lurd-

ske u Zvonimirovoj ulici. Nažalost, realizirana je samo kriptna, a gornja se crkva izgradila prema drugim nacrtima. Njegov najimpresivniji projekt u Hrvatskoj je crkva Srca Isusova sa samostanom u Osijeku. I opet nažalost, crkva (izgrađeni temelji, kriptna i sedam metara visoki zidovi) je srušena 1948. godi-

ne. Njegovo posljednje ostvarenje u Hrvatskoj je Paviljon na Brijunima, ljetna rezidencija Josipa Broza iz 1956. godine.

METEORO- LOŠKA POSTAJA NA ZRINJEVCU

1. decembar leta 1861 je pomemben datum v zgodovini hrvaške meteorologije. Tega dne je začela delovati Meteorološka postaja na Griču. Pobudo za njeno ustanovitev je dal profesor, znanstvenik in izumitelj iz Celja **Ivan Stožir** (1834-1908), ki je bil tudi njen prvi ravnatelj. Ivana Stožirja je za upravitelja meteorološke postaje Grič imenoval Josip Torbar, upravitelj Velike realke v Zagrebu, kjer so se, natančneje v fizikalnem kabinetu šole, tudi začela prva merjenja. Meritve je Stožir, ki je bil profesor fizike,

opravljaj ob svojem rednem delu, celih 30 let, od začetka do odhoda v pokoj. Podatke o vremenu merijo na Griču brez presledka, vsak dan, že 150 let in niti v času vojn meritev niso prekinili.

METEORO- LOŠKA POSTAJA NA ZRINJEVCU

Važan datum u povijesti hrvatske meteorologije je 1. prosinca 1861. Na taj dan počela je svojim djelovanjem Meteorološka stanica na Griču čiji je upravitelj kao i pobudnik njenog osnivanja, bio **Ivan Stožir**, profesor, znanstvenik i izumitelj iz Celja (Celje, 1834-1908.). Ivana Stožira je za upravitelja mete-

orološke stanice Grič imenovao Josip Torbar, upravitelj Velike realke u Zagrebu, u čijim su prostorima, točnije fizikalnom kabine-tu škole i započeta mjerenja. Mjerenja je Stožir od samog početka pa sve do odlaska u mirovi-nu, punih 30 godi-na, obavljao uz svoj redoviti posao profesora fizike. Me-teorološki podaci s Griča mjere se u proteklih 150 go-dina svakodnevno, bez prestanka čak i u ratnim vreme-nima.

Na Zrinjvcu je bila po njegovim

nadzorom leta 1884 postavljena mete-orološka postaja, ki prikazuje vre-menske podatke v Zagrebu. Postaja je Zagrebčanom ta-koj prirasla k srcu, prav tako pa tudi šale na njen ra-čun: ker na vse štiri strani prikazuje različne podatke o vremenu, si lahko vsak izbere napo-ved, kakršna mu ustreza.

Na Zrinjvcu je pod njegovim nad-zorom 1884. godine postavljena mete-orološka stanica koja prikazuje podatke o vremenu u Za-grebu. Stanica je

Zagrepčanima od-mah prirasla srcu, kao i šale na njen račun: na sve četiri strane nudi se razli-čito vrijeme i svat-ko može odabrati prognozu koja mu odgovara.

Ali ste vedeli...

Le redko kdo ve, da je Stožirjevo ime tesno povezano tudi z enim od simbo-lov Zagreba – grič-kim topom. V 19. stoletju so mestni očetje ugotovili, da vsakodnevno na-znanjanje poldneva s cerkvenimi zvo-novi ni zadostno in dovolj slišno. Zato so Stožirju naroči-li naj poišče kakšno boljše rešitev. Stožir je stopil v kontakt s kapetanom 53. pol-ka Đurom Čačkovi-ćem in ga prosil naj pripravi kanon, ki sta ga potem posta-vila ob okno stavbe meteorološke po-staje. Prvi strel se je razlegel natan-ko opoldne na novo leto 1877. Od takrat je to zagrebška tra-dicija, ki so jo pre-kinili samo enkrat,

v času prve svetovne vojne. Top je zdaj v stolpu Lotriščak na Griču.

Jeste li znali...

Malo tko zna da je Stožir tijesno povezan s jednim od simbola Zagreba – gričkim topom. U 19. stoljeću gradski su očevi zaključili kako je svakodnevno označavanje podneva putem crkvenih zvona nedovoljno i pretiho. Zato su Stožiru predložili da pronađe neko drugo rješenje. Stožir je stupio u kontakt s kapetanom 53. pukovnije Đurom Čačkovićem te ga zamolio da pripremi top kojega su postavili uz prozor zgrade meteorološke stanice. Prvi pucanj ispaljen je točno u podne prvoga dana 1877. godine. Od tada je to zagrebačka tradicija koju su prekinuli samo jednom, za vrijeme Prvoga svjetskog rata. Danas se top nalazi u kuli Lotriščak na Griču.

STROSS-MAYERJEVA GALERIJA STARIH MOJSTROV

Trg Nikole Šubića
Zrinskog 11
Odperto: torek – nedjelja od 10.00 do 13.00
torek od 17.00 – do 19.00

STROSS-MAYEROVA GALERIJA STARIH MAJSTORA

Trg Nikole Šubića
Zrinskog 11
Otvoreno: utorak - nedjelja od 10.00 do 13.00, utorkom od 17.00 do 19.00

Galerija v palači Hrvatske akademije znanosti in umetnosti je dobila ime po njenem ustanovitelju in utemeljitelju, škofu Josipu Juriju Strossmayerju. Škof je vrsto let ustvarjal kolekcijo umetnin, ki jih je sklenil zapustiti hrvaškemu ljudstvu. Zagotovil je gradnjo neorenesančne palače, v kateri bi bile umetnine na ogled javnosti. Galerijo so slovesno odprli leta 1884.

Stalno postavitve Galerije predstavlja 256 del. Celotni inventar, skupaj s posameznimi zbirkami, šteje več kot 4.000 del (slik, skic, grafičnih listov in predmetov uporabne umetnosti).

Galerija, smještena u palači Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, nosi ime njezina osnivača i utemeljitelja, biskupa Josipa Jurja Strossmayera. Biskup je niz godina stvarao kolekciju umjetnina koju je odlučio predati

hrvatskome narodu. Osigurao je izgradnju neorenesansne palače u kojoj bi se umjetnine mogle primjereno prezentirati javnosti. Galerija je svečano otvorena 1884. godine. Danas stalni postav Galerije čini 256 djela no cjelokupni inventar, zajedno s pojedinim zbirkama, broji više od 4000

ekspozata (slika, skulptura, crteža, grafičkih listova i predmeta primjenjene umjetnosti).

Od 1688. do 1880., oziroma do velikoga potresa, so v zagrebski katedrali, na oltarju Blažene djevice Marije stale štiri krilne slike, povezane v dva para (Oznanjenje in Prikazanje v hramu ter Vznesenje Bogorodice in Marijin pohod k Elizabeti), delo **Ivana Eisenhorta**, slikarja ki je v Zagreb prišel iz Ljubljane.

Danes so slike razstavljene v galeriji, v predverju dvoran v drugem nadstropju.

Od 1688. pa do 1880. godine, odnosno do velikog potresa, u zagrebačkoj katedrali na oltaru Blažene djevice Marije, stajale su četiri krilne slike spojene u parovima (Navještenje i Prikazanje u hramu te Uznesenje Bogorodice i Pohod Marijin Elizabeti),

djelo **Ivana Eisenhorta**, slikara koji je iz Ljubljane došao u Zagreb.

Danas su izložene u galeriji u predvorju dvorana na drugom katu.

MODERNA GALERIJA

Andrije
Hebranga 1
Delovni čas:
torek – petek od
10.00 do 18.00
sobota – nedelja od
10.00 do 13.00

MODERNA GALERIJA

A.Hebranga 1
Otvoreno: utorak
– petak od 10.00 do
18.00
sobota – nedjelja
od 10.00 do 13.00

V okviru stalne postavitve Moderne galerije so slike, skulpture, grafike in skice. Postavitve je zasnovana kot

krožni tok, da bi bila dela, ki so kronološko in stilsko povezana, čimbolj dostopna obiskovalcem.

U okviru stalnog postava Moderne galerije nalaze se slike, skulpture, grafike i crteži. Postav je osmišljen kao kružni tok kako bi djela, koja su kronološki i stilski povezana, posjetiteljima bila što pristupačnija.

Slovenski umetniki so v tej galeriji opazno zastopani. Naj naštejemo samo nekatera imena: **Mihael Stroy:** Ivan Nepomuk Crnkovič, iz 1839. leta

Portret senatorja
Kavića, iz 1839. leta

Portret Stanka Vra-
za, iz 1841. leta

Oton Postružnik:
Klek, iz 1929. leta

Oton Postružnik:
Klek, 1929.

Glava postrizenega
fanta, iz 1925. leta

Glava ošišanog dje-
čaka, 1925.

Truli panj, 1960.
Seljaci, 1928.

Zoran Mušič: Iz
Dalmacije, okoli
1936 leta

Zoran Mušič: Iz
Dalmacije, oko
1936.

Strohneli panj, iz
1960. leta

Slovenski umjet-
nici su u ovoj
galeriji i te kako
zastupljeni. Tu
ćete naći da na-
brojimo samo
neka imena:

Mihael Stroy:

Ivan Nepomuk
Crnković iz 1839.
Portret senatora
Kavića iz 1839.
Portret Stanka Vra-
za 1841.

Kme-
tje, iz
1828.
leta

Gabrijel Stupica:
Avtoportret s prijateljem, 1941

Gabrijel Stupica:
Autoportret s prijateljem, 1941.

Oton Gliha:
Avtoportret, iz 1953. leta

Verzije Gromača,
različna obdobja

Oton Gliha: Autoportret, 1953.

Verzije Gromača iz različnih razdoblja

Vasilije Jordan:
Mrtva narava, iz 1969. leta

Zid zaobljub, iz 1970. leta

Vasilije Jordan:
Mrtva priroda, 1969.
Zavjetni zid, 1970.

Ali ste vedeli...
... da je bil ljubljanski slikar Mihael

Stroy med bivanjem v Zagrebu (1830-42) osrednja osebnost v hrvaškem bidermajerskem

slikarstvu? Portretiral je vrsto uglednih cerkvenih dostojanstvenikov, plemičev, meščanov, intelektualcev

ter bil povezan s pomembnimi osebnostmi ilirskega gibanja in hrvaškega kulturnega in političnega življenja. Znani so njegovi portreti Julijane Gaj, Stanka Vraza in škofa Juraja Hau-
ulika.

Jeste li znali...

...da je ljubljanski slikar Mihael Stroy, dok je živio u Zagrebu (1830-1842.), bio središnja ličnost hrvatskog bidermajerskog slikarstva. Portretirao je brojne ugledne crkvene dostojanstvenike, plemiće, građane, intelektualce, te bio povezan s istaknutim ličnostima ilirskog pokreta i hrvatskog kulturno-političkoga života. Poznati su njegovi portreti Julijane Gaj, Stanka Vraza i biskupa Jurija Hau-
ulika.

HRVAŠKO NARODNO GLEDALIŠĆE

Trg maršala Tita 15
Odrpto: ponedjeljek – petek od 10.00 do 15.00

HRVATSKO NARODNO KAZALIŠĆE

Trg maršala Tita 15
Otvoreno: ponedjeljak-petak od 10 do 15

Krasno, neobaročno poslopje Hrvaškega narodnega gledališća je bilo zgrajeno in slovesno odrpto leta 1895, ob navzoč-

nosti Franca Jožefa I. V tem domu hrvaške gledališke umetnosti delujejo drama, opera in balet. Tu so se kot umetniki potrjevali mnogi pisci, igralci, režiserji, operni in baletni prvaki, itn. Med njimi tudi številni Slovenci, med katerimi omenjamo zgolj nekatere.

Krasna, neobaročna zgrada Hrvatskoga narodnog kazališta dovršena je i svečano otvorena 1895. godine uz prisustvo kralja Franje Josipa I. U tom domu hrvatske kazališne umjetnosti istovremeno djeluju drama, opera i balet. Tu su se kao

umjetnici potvrdili mnogobrojni pisci, glumci, redatelji, operni i baletni prvaci itd. Među njima i brojni Slovenci od kojih izdvajamo samo neke.

ponudbo HNK in na zagreškem odru ostala vse do konca svojih umetniških karier. Od prve premiere v HNK je Podgorska ustvarila več sto razliĉnih vlog. Leta 1961 je

ga budućeg supru-ga Hinka Nuĉića, koji joj je dao pseu-donim Podgorska . Zagrebaĉkoj pu-blici predstavila se je 1921. s velikim uspjehom. Podgor-ska i Nuĉić prihva-

Drama

Vika Podgorska, rojena Hedviga Ćus leta 1898 v Bistrici v Rožu na Koruškem, je dram-sko šolo obiskovala v Mariboru, kjer je spoznala svojega bodočega soproga Hinka Nuĉića, ki ji je dal psevdonim Podgorska. Zagrebškemu občinstvu se je z velikim uspehom predstavila leta 1921. Podgorska in Nuĉić sta sprejela

dobila nagrado Vladimirja Nazorja za življenjsko delo. Umrla je v Mariboru leta 1984, kot spomin na njene zagreške dni pa stoji v preddverju HNK njen dopr-sni kip.

Vika Podgorska rođena je kao Hedviga Ćus 1898. u Bistrici u Rožu u Koruškoj. Dram-sku školu pohađala je u Mariboru gdje je upoznala i svo-

tili su ponuđeni an-gažman Kazališta i ostali na zagrebaĉkoj sceni sve do kraja svojih umjet-niĉkih karijera. Od prve premijere u HNK Podgorska je

kreirala nekoliko stotina raznorodnih uloga. Godine 1961. dobila je nagradu Vladimira Nazora za životno djelo.

Umrla je 1984. u Mariboru a kao sjećanje na njene zagrebačke dane u predvorju HNK- a stoji njeno poprsje.

Hinko Nučič, igralac in režiser, organizator in pedagog, je bil rojen leta 1883 v Ljubljani. Z Viko

rodu. Njegovo ime najdemo med ustanovitelji Slovenskega prosvetnega društva ter Narodne knjižnice in čitalnice. Umrl je leta 1970 v Zagrebu. Na pročelju Slovenskega doma, v Masarykovi ulici 13, je njegova spominska plošča.

Hinko Nučič, glumac i redatelj, organizator i pedagog, rođen je 1883. u Ljubljani. U Za-

greb dolazi 1921. zajedno s Vikom Podgorskom, prihvaćajući angažman u HNK-u. U 50 godina kazališnoga djelovanja interpretirao je golem repertoar. Samo u HNK-u režirao je 74 predstave i odigrao više od 100 uloga. Kao priznati umjetnik ostao je vjeran svome slovenskom rodu. Njegovo ime naći ćemo među utemeljiteljima Slovenskoga prosvjetnog društva i Narodne knjižnice i čitaonice. Umro je 1970. u Zagrebu. Na pročelju Slovenskog doma, u Masarykovoju 13, nalazi se njegova spomenploča.

Podgorsko je leta 1921 prišel v Zagreb, kjer je sprejel ponudbo v HNK. V 50-ih letih gledališkega dela je ustvaril ogromen repertoar. Samo v HNK je režiral 74 predstav in odigral več kot 100 vlog. Kot priznani umetnik je ostal zvest slovenskemu

Ignacij Borštnik

(Ceklje na Gorenjskem, 1858 – Ljubljana, 1919) je bil prvi slovenski poklicni igralac. Po šolanju na Dunaju se je vrnil v Slovenijo, kjer ni mogel najti skupnega jezika s tedanjim slovenskim gledališčem. Na povabilo intendanta HNK Miletića se je l.

1894 z ženo preselel v Zagreb, kjer je ostal do leta 1918.

V tem obdobju je odigral 270 najrazličnijih vlog z vseh področij gledališke književnosti. Kot prijatelj Ivana Cankarja je prevedel, režiral in nastopil v glavni vlogi v Cankarjevi drami Jakob Ruda. To je bilo leta 1900, kar je tudi prva predstava slovenskega dramskega teksta v hrvaškem jeziku. Sodeloval je tudi pri nastajanju prvih hrvaških filmov. V Ljubljano se je vrnil leta 1919 kot član obnovljenega gledališča in kot profesor

na novem konzervatoriju. Njemu v čast se v Mariboru vsako leto odvijajo t.i. Borštnikova srečanja, na katerih podeljujejo nagrade najboljšim predstavam, igralcem in režiserjem ter častne nagrade za življenjsko delo – Borštnikov prstan.

Ignacij Borštnik, rođen u Cerklju na Gorenjskom 1858. godine, bio je prvi slovenski profesionalni glumac. Nakon školovanja u Beču vratio se u Sloveniju gdje nije mogao naći zajednički jezik s tadašnjim slovenskim glumištem. Na poziv intendanta HNK-a Miletića, 1894. seli sa suprugom u Zagreb gdje ostaje angažiran sve

do 1918. godine. U tom razdoblju odigrao je oko 270 najraznovrsnijih uloga iz svih područja kazališne književnosti. Kao prijatelj Ivana Cankara, preveo je, režirao i nastupio u glavnoj ulozi u Cankarevoj drami Jakob Ruda. Bilo je to 1900. godine i obilježeno je kao prvu izvedbu nekog slovenskoga dramskog teksta u hrvatskom jeziku. Sudjelovao je i pri nastajanju prvih hrvatskih filmova. U Ljubljano se vratio tek 1919. godine kao član obnovljenog kazališta i profesor na novom konzervatoriju. Umro je iste godine u Ljubljani. Njemu u čast, svake se godine u Mariboru održavaju tzv. Borštnikovi susreti, na kojima se dodjeljuju glavne nagrade za najbolju slovensku kazališnu predstavu, glumca, režiju kao i počasna nagrada za životno djelo – Borštnikov prsten.

Ali ste vedeli...

...da je bil **Josip Bobi Marotti** (Maribor 1922) član HNK-a od 1949. do 1953. leta? Bobi Marotti je eden od utemeljiteljev gledališča Gavella (1954), kjer je delal do upokojitve.

Jeste li znali...

da je **Josip Bobi Marotti** (Maribor 1922.) bio član HNK-a od 1949. do 1953. godine. Isto tako jedan je od osnivača kazališta Gavella (1954.) gdje je proveo cijeli svoj radni vijek.

Opera

Josip (Jože) Gostič, rojen v Stari Loki leta 1900, je eden izmed največjih slovenskih opernih pevcev, ljubljenec zagrebškega občinstva in operni prvak zagrebškega HNK od leta 1937. Bil je tudi član Dunajske državne opere, nastopal na največjih svetovnih opernih odrih, kot so mi-

lanska Scala, Velika opera v Parizu, Opera v Barceloni, Covent Garden Opera v Londonu, itn. Največji dosežek je Gostič doživel, ko ga je veliki nemški dirigent Clemens Krauss, ki mu je sam Richard Strauss zaupal izbiro najboljših

izvajalcev, izbral za glavno tenorsko vlogo Midasa na praznični operi Richarda Straussa Ljubezen Danaje, na slovesnih igrah v Salzburgu leta 1952.

Gostičev repertoar v njegovi dolgi in sijajni karieri je impozanten. V 26-ih letih delovanja v Zagrebški operi je

nastopil 970 krat, v Dunajski operi pa 260 krat. Ob močnem in izenačenem glaslu neverjetnega razpona in intenzivnosti je bil tudi sijajen igravec.

Umrli je na božič leta 1963 v Ljubljani. Njegovega slovesa se je udeležilo na tisoče njegovih

oboževalcev in občudovalcev. Pokopan je v družinski grobnici na Homcu ob cerkvi, v kateri je redno prepeval

in molil.

Ob 100. obletnici rojstva so mu v Zagrebu, v Vitezovičevi ulici št. 6, na Gornjem gradu, kjer je živel do smrti, postavili spominsko ploščo. Od leta 2000 se vsakega marca v Sloveniji in na Hrvaškem v njegov spomin odvijajo Gostičevi dnevi.

Josip (Jože) Gostič, rođen u Staroj Loki 1900. godine, jedan je od najvećih slovenskih opernih pjevača, miljenik zagrebačke publike i operni prvak zagrebačkog HNK-a od 1937. Bio je i član Bečke državne opere, a nastupao je i na najvećim pozornicama svijeta kao što su milanska Scala, Velika opera u Parizu, Opera u Barceloni, Covent Garden opera u Londonu itd. Svoj najveći trijumf doživio je Gostič kad ga je veliki njemački dirigent Clemens Krauss (kojemu je sam Richard Strauss povjerio izbor najboljih izvođača) izabrao za glavnu tenorsku ulogu Midasa na praizvedbi opere *Ljubav Dana* je, Richarda Straussa na svečanim igrama u Salzburgu 1952. godine. Impozantan je Gostičev repertoar u njegovoj dugoj i sjajnoj karijeri. U 26 godina djelova-

nja u zagrebačkoj Operi nastupio je 970 puta, dok je u Bečkoj državnoj operi nastupio 260 puta. Osim što je posjedovao snažan i ujednačen glas neobičnog intenziteta i raspona, bio je i sjajan glumac. Umro je na sam Božić 1963. u Ljubljani gdje mu je priređen veličanstven ispraćaj pri kojemu su sudjelovale tisuće njegovih obožavatelja i poštovatelja. Pokopan je u obiteljskoj grobnici u svome Homcu, uz samu crkvu u kojoj je redovito pjevao i molio.

Povodom obilježavanja 100. obljetnice rođenja u Zagrebu je na Gornjem gradu, u Vitezovićevoj ulici 6, postavljena spomen ploča na zgradi u kojoj je živio sve do svoje smrti.

Od 2000. godine, svake se godine u ožujku u Hrvatskoj i Sloveniji obilježavaju tzv. Gostičevi dani.

Ali ste vedeli...

...da je slavna slovenska operna pevka **Irma Polak** (1875-1931), ki je blestela na zagrebških odrih po letu 1900, igrala glavno vlogo v prvem hrvaškem filmu *Brcko* (1917)

Jeste li znali...

da je slavna slovenska operna pjevačica **Irma Polak** (1875-1931.), koja je od 1900. blistala na zagrebačkoj pozornici, glumila naslovnu ulogu u prvom hrvatskom filmu *Brcko* (1917.)

Balet

Slavni slovenski plesno-koreografski par **Pia in Pino Mlakar** sta ustvarila već kot 50 baletnih predstav. Spoznala sta se leta

1927 v Hamburgu in od tedaj sta več kot 70 let ostala ne- ločljiva življenjska in umetniška partnerja. Kot vrhunski baletni par ju je prepoznala vsa Evropa, njun baletni opus pa je uvrščen v vse svetovne enciklopedije.

'Hudič na vasi' je najbolj znano in največkrat izvedeno hrvaško baletno delo. Pia in Pino Mlakar sta ga na sceni zagrebškega HNK postavila leta 1954, dirigentsko palico pa je vihtel

skladatelj Fran Lhotka. HNK je leta 2004 praznoval pol stoletja neprekinjenega prikazovanja 'Hudiča' na svojem repertoarju. S to in drugimi predstavami sta Mlakarjeva zapustila neizbrisno sled v zgodovini hrvaškega baleta.

Slavni slovenski plesno-koreografski par **Pia i Pino**

Mlakar zajedničkim su radom koreografirali više od 50 baletnih naslova. Kao par upoznali su se 1927. u Hamburgu i od tada, više od 70 godina, ostali nerazdvojni životni i umjetnički partneri. Kao vrhunski baletni par prepoznala ih je cijela Europa a njihov baletni opus uvršten je u gotovo sve svjetske enciklopedije.

Đavo u selu je najpoznatije i najizvođenije hrvatsko ba-

letno djelo proizašlo iz mašte koreografskog tandema. Zajedničkim radom Pia i Pino postavili

su ga na scenu zagrebačkog HNK-a 1954. godine, a izvedbom je ravnao sam skladatelj Fran Lhotka (prai-zvedba djela bila je 1935. u Zürichu a prvi je put izvedeno u zagrebačkom HNK 1937. godine). HNK je 2004. obilježio pola stoljeća neprekinutog trajanja Đavla na svom repertoaru. Tom i drugim predstavama Mlakarovi su ostavili trajan trag u povijesti hrvatskoga baleta.

HNK v Zagrebu ima sedem poslikanih zastorjev, uporabljenih ob prav posebnih slovesnih priložnostih. Slovesne zastorje so delali nekateri najbolj znani zagrebški umetniki, med njimi Vlaho Bukovac, Fran Šimunovič, idr. Zadnji svečani zastor, z nazivom Harmica, je bil postavljen leta 1999 in je delo

akademskega slikarja **Vasilija Jordana** (roj. 1934), zagrebskega Slovenca, dolgoletnega profesorja in dekana zagrebske Akademije za likovno umetnost.

HNK u Zagrebu posjeduje sedam oslikanih zastora koji se postavljaju na pozornički portal u pojedinim svečanim prigodama. Svečane zastore radili su brojni najpoznatiji hrvatski umjetnici (među njima Vlaho Bukovac, Fran Šimunić itd.) Posljednji svečani zastor postavljen je 1999. godine, naziv mu je Harmica i rad je akademskog slikara **Vasilija Jordana**, Slovenca iz Zagreba (rođen 1934.), dugogodišnjeg profesora

i dekana zagrebačke Akademije likovne umjetnosti.

Ali ste vedeli...

...da je eden izmed svečanih baletnih zastorjev nastal po motivih največkrat izvajanega hrvaškega baleta Hudič na vasi? Zastor, delo Ivana Lovrenčića je bil javnosti predstavljen 1. 1997, ob 60. obletnici prve izvedbe tega baleta na odru HNK Zagreb.

Jeste li znali...

Da je jedan od svečanih baletnih zastora nastao prema motivima najizvođenijeg hrvatskog baleta Đavo u selu. Zastor (djelo Iva-

na Lovrenčića) je predstavljen javnosti 1997. u povodu 60. obljetnice prve izvedbe toga baleta na sceni HNK Zagreb.

Ali ste vedeli...

...da je med doprsnimi kipi velikanov hrvaške gledališke umetnosti v predvorju HNK tudi kip Miroslava Krleže, delo mariborskega umetnika Andreja Grabrovca – Gabrijele, darilo mesta Maribor Zagrebu?

Jeste li znali...

da je među velikanima hrvatske kazališne umjetnosti koji stoje u predvorju HNK-a i poprsje Miroslava Krleže, djelo mariborskog umjetnika Andreja Grabrovca-Gabrijele, dar grada Maribora gradu Zagrebu.

MUZEJ ZA UMETNOST IN OBRT

Trg Maršala Tita 10

Odprto:

torek – sobota:

od 10.00 do 19.00

četrtak: od 10.00

do 22.00

nedelja:

od 10.00 do 14.00

državni prazniki:

zaprto

Brezplačno vod-

stvo vsak dan ob

11.00 in 17.00

MUZEJ ZA UMJETNOST I OBRT

Trg maršala Tita 10

Otvoreno:

utorak – subota

od 10.00 do 19.00

Četvrtak

od 10.00 do 22.00

nedjelja

od 10.00 do 14.00

državni praznici :

zatvoreno

besplatna vodstva

za građanstvo: sva-

ki dan u

11.00 i 17.00

Muzej je bil ustanovljen že davnega leta 1880, današnja postavitve pa se razprostira v treh nadstropjih na več kot 2.000 m² in vključuje okoli 3000 eksponatov.

Muzej je osnovan još davne 1880. godine a njegov današnji stalni postav prostire se na tri kata, na više od 2000 kvadratnih metara i uključuje oko 3000 izložaka.

V fundusu muzeja je ohranjena zelo

pomembna zbirka del kiparja *Ivana Komersteinerja*. V okviru stalne postavitve zbirke sakralne umetnosti so mojstrovini oltarji, narejeni za zagrebško katedralo, ki so bili poškodovani v času re-gotizacije in naknadno obnovljeni ter iz delov, ki so ostali, sestavljeni v celoto.

U fundusu muzeja sačuvan je iznimno značajan opus kipara *Ivana Komersteinerja*. U okviru stalnoga posta-

va, zbirka sakralne umjetnosti, nalaze se majstorovi oltari rađeni za zagrebačku katedralu koji su bili devastirani za vrijeme regotizacije te naknadno spašeni i spojeni od preostalih dijelova u jednu cjelinu.

V fundusu muzeja su tudi posamezna dela, kot na primer kip sv. Ivana Nepomuka, delo celjskega kiparja **Ferdinanda Galla** ali kip sv. Joakima,

mariborskega kiparja **Josipa Holzingerja**.

Ko je govor o slikarstvu, pa boste tudi v tem muzeju naleteli na slike **Mihaela Stroya**.

U fundusu muzeja nalaze se i poje-

dinačna djela kao što su kip sv. Ivana Nepomuka, celjskoga kipara **Ferdinanda Galla**

i kip sv. Joakima mariborskog kipara **Josipa Holzingerja**. Što se tiče slikarstva, i u ovom muzeju naići će te na slike **Mihaela Stroya**.

ZAGREBŠKA KATEDRALA

Kaptol 31

Odprto: ponedjeljek - sobota
od 10.00 do 17.00
ob nedeljah in praznikih
od 13.00 do 17.00

ZAGREBAČKA KATEDRALA

Kaptol 31

Otvoreno: ponedjeljak - subota
od 10.00 do 17.00
nedjeljom
i praznicima
od 13.00 do 17.00

Prva zagrebska katedrala je bila posvećena leta 1217, ko je ogrski kralj Andrija potoval skozi Zagreb. V naslednjih stoletjih je bila dograjevana in obnavljana. Po potresu leta 1880, ko je bila močno poškodovana, je obnovo vodil arhitekt Herman Bolle. Takrat je dobila neogotično pročelje

z dvema visokima zvonikoma (105m), ki sta postala simbol Zagreba. Ob tej obnovi so većino baročnih oltarjev zamenjali.

Prva zagrebačka katedrala posvećena je 1217. godine kad je ugarski kralj Andrija prolazio kroz Zagreb. Tijekom stoljeća dograđivana je i obnavljana, a nakon što je teško oštećena u potresu 1880. godine, izvršena je obnova pod vodstvom arhitekta Hermana Bo-

ilea. Tada je dobila svoje neogotičko pročelje s dva visoka zvonika (105 metara) koji su postali simbolom Zagreba. Nakon obnove većina baroknih oltara je zamijenjena.

Kaj lahko vidite?

1. Od pred-potresne opreme je v katedrali ostala prižnica iz leta 1696, delo mojstra **Mihaela Cusse** iz Kranjske. Še danes se prižnica uvršča med največje umet-

nine katedrale. Izdelana je iz črnega, belega in pisanega marmorja z reliefi štirih evangelistov ter Jezusom v hramu na prižnici, ki jo podpira velik angel iz belega marmorja.

Što se može vidjeti?

1. Od pretpotresnog namještaja ostali su u katedrali barokna mramorna propovjedaonica iz 1696. godine, djelo majstora **Mihaela Cusse** iz Kranjske. I danas se propo-

vjedaonica ubraja među najvrjednije umjetnine katedrale. Izrađena je od crnog, bijelog i

šarenog mramora s reliefima četiriju evangelista te Isusom u hramu na govnici koju „nosi“ veliki anđeo od bijelog mramora.

2. Zborovski sedeži Čazmanskega kaptoła. Zgoraj desno je nagrobni spomenik bana Nikole Erdodija iz leta 1693, delo kiparja *Ivana Komersteinerja*.

nik bana Nikole Erdodija iz 1693. Rad kipara *Ivana Komersteinerja*.

3. Koncilski oltar s srebrnim antependijem (poslikana ali izrezbarjena plošča na prednji strani oltarske menze) iz l. 1721 in

4. srebrni relikvijar-

3. Koncilski oltar sa srebrnim antependijem (oslikana ili izrezbarena ploča na prednjoj strani oltarne menze) iz 1721. i četiri srebrna relikvijara u obliku piramide iz 1738. izradio je mariborski zlatar *I. Reiman*.

2. Korskā sjedala Čazmanskog kaptoła. Gore desno je nadgrobni spome-

ni v obliki piramide iz l. 1738, ki jih je izdelal mariborski zlatar *I. Reiman*.

Kaj je ohranjeno in se nahaja nekje drugje in kaj se domneva?

Najboljše stvaritve kiparja *Ivana Komersteinerja*, oltarja sv. Ladislava in Marije sta bila postavljena v katedrali konec XVII. Stoletja, krasili pa so ju številni kipi

kipovi i virtuožno izrezbarjena ornamentika. Obojili i pozlatili su ih **Ivan Eisenhort** i **Bernardo Bobić**.

in virtuožno izrezbarjena ornamentika. Obarvala in pozlatila sta jih **Ivan Eisenhort** in **Bernardo Bobić**. Od rešenih delov je bil rekonstruiran oltar, znan kot oltar sv. Ladislava, ki je v zbirki Muzeja za obrt in umetnost (poglej na str. 29), poslikana krila pa je mogoče videti v Muzeju mesta Zagreb (poglej na str. 37).

Umaknjen je bil tudi oltar iz XVII. stoletja na glavnem vhodu v katedralo. Precej dobro ohranjene ostanke portala, delo mojstra **Kozme Müllerja**, si je mogoče ogledati v Muzeju mesta Zagreb (poglej na str. 37).

Što je sačuvano negdje drugdje i što se pretpostavlja?

Jedno od najboljih ostvarenja kipara **Ivana Komersteinera**, oltari sv. Ladislava i Marije, bili su postavljeni u Katedralu potkraj XVII. stoljeća a krasili su ih brojni

Od spašenih dijelova rekonstruiran je oltar poznat kao oltar sv. Ladislava i nalazi se u Muzeju za umjetnost i obrt (vidi na str. 29), dok se oslikana oltarna krila mogu pogledati u Muzeju grada Zagreba (vidi na str. 37).

Uklonjen je i por-

tal iz XVII. stoljeća na glavnom ulazu u katedralu. Prilično dobro sačuvane ostatke portala, djelo majstora **Kozme Müllera**, može se pogledati u Muzeju grada Zagreba (vidi na str. 37).

Francesco Robba je izdelal štiri oltarje za katedralo. Med obnovu je bil oltar sv. Križa prenesen v Križevce, oltarja sv. Katarine in sv. Barbare pa sta v Varaždinskih toplicah. Oltar sv. Emerika, ki ga pripisujejo Robbi in mojstrom znotraj Robbine dediščine pa je v Cerkvi sv. Ivana v Novi vesi v Zagrebu.

Francesco Robba je izradio četiri oltara za katedralu. Za vrijeme obnove oltar sv. Križa prenesen je u Križevce. Oltari sv. Katarine i sv. Barbare nalaze se u Varaždinskim Toplicama dok je oltar sv. Emerika, koji se pripisuje Robbi i

majstorima unutar Robbinog nasljedstva, u crkvi Svetog Ivana u Novoj vesi u Zagrebu.

Klečala za katedralo je delal ljubljanski mojster **Abraham Hueber** leta 1688. Toda med delom je umrl, delo pa je nadaljeval nepismeni "ponizan podložnik **Sebastianus Tacsker**, tišljjar gospode Kaptoloma in sluga najmeti najmensi". Tačker je od 1690. do 1696. leta izdelal tudi zakladnico in zakristijo. Kolikor je znano, ohranjene niso niti klopi niti omare, okrašene z 28-imi intarzijami.

Klečala za katedralu radio je ljubljanski majstor **Abraham Hueber** 1688. godine. No tijekom rada zadesila ga je smrt. Rad je nastavio nepismeni "ponizan podložnik **Sebastianus Tacsker** tišljjar gospode Kaptoloma i sluga najmensi". Tačker je od 1690.

do 1696. izradio ormare za riznicu i sakristiju. Klupe, kao ni ormari ukrašeni sa 28 intarzija, koliko se zna, nisu sačuvani.

STANKO VRAZ, SLOVENEC - HRVAT

STANKO VRAZ, SLOVENAC - HRVAT

Preden vstopite v Muzej mesta Zagreb, lahko na poslojpu v Opatički 18, vidite spominsko ploščo **Stanku Vrazu**.

Prije no što uđete u Muzej grada Zagreba, na kući u Opatičkoj 18, vidjet će te spomen-ploču **Stanku Vrazu**.

Stanko Vraz (Cеровec, 1810 – Zagreb, 1851), s pravim

U neposrednoj blizini je i Vrazovo šetalište, po kojemu je zaista i sam šetao te na klupama odmarao a sudjelovao je i pri njegovu ure-

đenju.

imenom Jakob Fras, Slovenec-Hrvat, kot je sebe imenoval, se uvršča med najpomembnejše pesnike ilirske dobe.

To ploščo so mu leta 1910 ob 100-letnici njegovoga rojstva postavili Bratje hrvaškega zmaja.

Ovu spomen ploču podigla su mu 1910. godine, o stotoj obljetnici njegovoga rođenja, Braća hrvatskog zmaja.

V neposrednoj blizini je Vrazovo sprehajalište (Vrazovo šetalište), po katerem se je Vraz v resnici sprehajal, počival na klopcah in sodeloval pri njegovu ureditvi.

Njegov portret, delo slovenskega slikarja Mihaela Stroya, je mogoče videti v Moderni galeriji (glej na str. 19).

V Samoboru, v parku pred mestnim muzejem, pa stoji njegov doprtni kip.

Njegov portret, delo slovenskega slikarja Mihaela Stroya, možete vidjeti u Modernoj galeriji (vidi na str. 19).

U Samoboru, u

Stanko Vraz (Cеровec, 1810 - Zagreb, 1851.) pravim imenom Jakob Fras, Slovenec-Hrvat, kako je sam sebe nazivao, ubraja se među najbolje pjesnike ilirskog doba.

parku ispred grad-
skoga muzeja, stoji
njegovo poprsje.

Zanimivo je, da se
na tem mestu vsako
leto junija zbere-
jo hrvaški pesniki
in na grobu Vrazo-
ve neuslišane lju-
bezni in pesniške
muze Ljubice Juli-
jane Cantily (sicer
nečakinje Ljudevi-

ta Gaja in hčerke
samoborskega le-
karnarja Cantilyja)
prebirajo ljubezen-

sko poezi-
jo. Vrazo-
va zbirka
ljubezen-
skih pesmi,
Đulabije,
je posveče-
na Ljubici
Cantily.

Zanimlji-
vo je da se na
tom mjestu, sva-
ke godine u mje-
secu lipnju, oku-
pe hrvatski pje-
snici te na grobu
Vrazove neu-
slišane ljubavi i
pjesničke muze
Ljubice Julija-
ne Cantily (inače
nečakinje Ljude-
vita Gaja i kćer-
ke samoborskog
ljekarnika Cantil-

ya), čitaju ljubav-
nu poeziju. Vrazo-
va zbirka ljubavnih
pjesama, Đulabije,
posvećena je Ljubi-
ci Cantily.

Vrazov grob je na
zagrebškom Miro-
goju, pod ilirskimi
arkadami.

Njegov grob nalazi
se na zagrebačkom
Mirogoju, pod ilir-
skim arkadama.

MESTNI MUZEJ ZAGREBA

Opatička ulica 20
Odperto: torek-petek od 10.00 do 18.00
sobota in nedelja od 10.00 do 14.00
(ob sobota in nedeljah ob 11-ih brezplačno strokovno vodstvo)
četrtak od 10.00 do 22.00

MUZEJ GRADA ZAGREBA

Opatička ulica br. 20
Otvoren: utorak-petak od 10.00 do 18.00
sobota i nedjelja od 10.00 do 14.00 (su-

botom i nedjeljom u 11 sati besplatno stručno vodstvo)
četvrtkom od 10.00 do 22.00

Eno izmed mest, ki so vsekakor vredne ogleda, je mestni muzej Zagreba. Tu boste na enem mestu - tako kronološko kot skozi tematske sklope - spoznali razvoj mesta, od predzgodovine do danes. Stalna postavitev nam mesto pokaže z različnih vidikov.

Jedna od točaka gdje se valja zastaviti svakako je Muzej grada Zagreba. Tu će te na jednom mjestu dobiti uvid u razvoj grada, od prapovijesti do danas i to u kombinaciji krono-

loškog i tematskog uvida. Stalni postav prikazuje nam grad iz svih aspekata.

Pozornost vam bo vsekakor pritegnil zelo pomemben spomenik iz XII. stoletja, bivši portal zagrebske katedrale, delo **Kozme Müllerja**. Ta stari kamniti figuradni portal (dokončan leta 1643) je bil umaknjen in razstavljen med Bollejevo obnovo katedrale v XIX. stoletju. Nad portalom, visokim 13 in širokim dobrih 11 metrov, se dviga zbor 12-ih apostolov, s Kristusom na sredi. Sestavlja ga več kot 20 skulptur, z grbi, reliefi in kraljevskimi liki.

Ono što će vam svakako privući pažnju jest jedan iznimno značajan spomenik iz XII. stoljeća, bivši portal zagrebačke katedrale, djelo klesara **Kozme Müllera**.

Taj stari kameni figuralni portal (dovršen 1643.) uklonjen je i rastavljen tijekom Bolleove obnove katedrale u XIX. stoljeću. Portalom, visokim 13 i širokim dobrih 11 metara, dominira zbor od 12 apostola s Kristom u sredini, a čini ga više od 20 skulpturnih dijela, s grbovima, reljefima i kraljevskim likovima.

V istem nadstropju boste našli tudi krilna vrata oltarja sv. Ladislava (obnovljen in fragmentiran oltar je v zbirki Muzeja za umetnost in obrt) in ciklus slik neznanega

avtorja iz življenja sv. Ladislava. Krasnimi so okvirji krilnih vrat, delo kiparja **Ivana Komersterinera** ter slikarja in zlatarja **Ivana Eisenhorta** ter Bernarda Bobića.

Na istom katu naći ćete i krilna vrata oltara Sv. Ladislava (rekonstruiran i fragmentiran oltar nalazi se u fundusu Muzeja za umjetnost i obrt), ciklus slika iz života svetog Ladislava, nepoznatog majstora. Prekrasni su okviri krilnih vrata, djelo kipara *Ivana Ko-*

videli tudi slike *Mihaela Stroya* od katerih bomo omenili samo nekatere: -Portret Kristofora Stankovića, 1833/34. Zanimivo je, da je trgovec Stan-

liške stavbe v Zagrebu leta 1833.

-Cesar Franc Jožef I Habsburg Lotringen, iz 1855. leta

ković zadel glavno nagrado na dunajski loteriji, 30 tisoč zlatnikov in jih vložil v gradnjo prve gleda-

merstei-nera, te slikara i pozlatara *Ivana Eisenhorta* i Bernarda Bobića.

Prav tako boste v muzeju lahko

Isto tako, u muzeju će te naći i slike *Mihaela Stroya* od kojih ćemo spomenuti samo neke: - Portret Kristofora Stankovića, 1833/34.

Zanimljivo je da je trgovac Stanković dobio glavni zgoditak na bečkoj lutriji, 30.000 dukata, i uložio ga u gradnju prve kazališne zgrade u Zagrebu 1833. godine.

- Car Franjo Josip I Habsburg Lotringen, 1855.

CERKEV SVETE KATARINE

Katarinin trg bb
Odprto:
ponedeljek – petek
od 10.00 do 13.00

CRKVA SVETE KATARINE

Katarinin trg bb
Otvoreno:
ponedeljak – petak
od 10.00 do 13.00

Ena izmed najlepših baročnih cerkva na Hrvaškem. Gradili in uredili so jo jezuiti v letih med 1620 in 1773. Večkrat je bila poškodovana, zaradi potresov, požarov, strel. Znana je po bogati umetniški opremljenosti notranjosti.

Jedna je od najlepših baroknih crkava u Hrvatskoj. Gradili i uređivali su je isusovci od 1620 - 1773. Tokom povijesti više je puta stra-

davala od potresa, požara, gromova. Poznata je po bogatoj umjetničkoj opremljenosti svoje unutrašnjosti.

Svetišće

Glavni oltar v svetišću je bil postavljen leta 1762 in to tako, da sestavlja celoto z veliko baročno iluzionistično fresko, sliko "Sveta Katarina med alexandrijskimi filozofi in književniki". To je delo **Krištofa Andrije Jelovška** (Ilovšek), sina Franca Jelovška, po rodu iz Ljubljane. Na sliki posebej izstopata dva moška lika ob balustra-

di (levo od pravega oltarja). Lik mladeniča, ki drži razprt svitek, je slikarjev avtoportret, medtem ko je bradati moški njegov oče, Franc Jelovšek.

Svetište

Glavni oltar u svetišću postavljen je 1762. i to tako da čini cjelinu s velikom baroknom iluzionističkom freskom Sv. Katarina među alexandrijskim filozofima i književnicima, a djelo je **Krištofa Andrije Jelovška** (Ilovšek), sina Franca Jelovška, rodom iz Ljubljane. Na slici su osobito

uočljiva dva muška lika uz balustradu (lijevo od pravog oltara). Lik mladića koji drži rastvoren svitak predstavlja slikarev autoportret, dok bradati muškarac prikazuje njegova oca, Franca Jelovška.

Oltarna miza, postavljena ob središću oltarja, ki služi

bogoslužju, je delo kiparja **Francesca Robbe**.

Menza, postavljena pored središta oltara i služi suvremenom bogoslužju, djelo je kipara **Francesca Robbe**.

Kapela sv. Ignacija Loyolskega

Bil je ustanovitelj

Družbe Jezusove. Zagrebski jezuiti so bili tesno povezani z jezuitskim kolegijem v Ljubljani in so 1727. leta sklenili dogovor s **Francescom Robbo**, ki naj bi izdelal "na splošno cel oltar", razen slike sv. Ignacija. Zanimivo je, da je bil oltar narejen v Ljubljani in s splavom po Savi prepeljan v Zagreb. Ocenjeno je, da sta v umetniškem smislu najpomembnejša kip sv. Franja Ksaverskega (z obrazom, ki izraža zanos)

in še posebej kip sv. Franja Regisa (ki izraža umirjenost).

Ta marmorni oltar velja za najpomembnejše delo v cerkvi.

Leta 1753 je bila na oltar postavljena slika sv.

Ignacija, ki ni podpisana,

vendar jo pripisujejo **Valentinu Metzingerju**,

Metzingerju, slikarju iz Lotaringije, ki je živel v Ljubljani oziroma njegovi šoli.

Kapela svetog Ignacija Loyole Ignacije Loyola bio

je osnivač Družbe Isusove. Zagrebački isusovci bili su

u bliskoj vezi s isusovačkim kolegijem u Ljubljani pa su tako 1727. sklopili ugovor s **Francescom Robbom**

koji je trebao izraditi "uopće sav oltar" osim slike sv. Ignacija. Za-

nimljivo je da je oltar bio izrađen

u Ljubljani i dopremljen na splavi Savom do Zagreba. Smatra se da su umjetnič-

ki najvrjedniji kipovi sv. Franje Ksaverskog (s licem koje izražava zanos) a osobito kip sv. Franje Regisa (s licem koje izražava smirenost). Ovaj marmorni oltar ubraja se

među najvrjednija djela u crkvi.

1753. na oltar je postavljena slika sv. Ignacija koja nije potpisana ali se pripisuje **Valentinu Metzingerju**, slikaru iz Lotaringije koji je živio u Ljubljani ili njegovoj školi.

Kapela sv. Apolonije

Velika oltarna slika prikazuje sv. Apolonijo s kleščami, s katerimi je bila mučena in palmino vejico mučeništva. Na gornji, manjši sliki, je prikazan sv. Nikola.

Ocenjuje se, da je avtor te slike **Hans Georg Geigerfeld**, slikar iz Novega mesta s sodelavci.

sv. Nikola. Autorom slika smatra se slikar iz Novega Mesta, **Hans Georg Geigerfeld** sa suradnicima.

Kapela sv. Barbare

Oltar sv. Barbare je par oltarju sv. Apolonije na nasprotni strani cerkve. Na sliki je sv. Barbara prikazana s kelihom, mečem

Kapela sv. Barbare

Oltar sv. Barbare par je oltaru sv. Apolonije na suprotnoj strani crkve. Na slici je sv. Barbara prikazana sa svojim atributima: kaležem, mačem i kulom s tri prozora. Po načinu slikanja i jasnim bojama nalikuje slici sv. Apolonije, pa se i ova smatra radom **Hansa Georga Geigerfelda**.

Kapela sv. Apolonije

Velika oltarna slika prikazuje sv. Apoloniju s kliještima kojima je mučena i palminom grančicom mučeništva. Na gornjoj, manjoj slici, prikazan je

in stolpom s tremi okni. Po načinu slikanja in jasnih barvah je podobna sliki sv. Apolonije, tako da se ocenjuje, da je tudi ta slika delo **Hansa Georga Geigerfelda**.

Kapela sv. Franja Borgie

Oltar je delo **Ivana Kommersteinerja** iz leta 1680. Avtorstvo obeh oltarnih slik, velike, ki prikazuje sv. Franja kako kleči in moli ter manjše, ki prikazuje napoved rojstva sv. Ivana Krstnika Zahariji, pripisujejo **Hansu Georgu Geigerfeldu**.

Kapela sv. Franje Borgie

Oltar je djelo **Ivana Kommersteinera** iz 1680. godine. Autorstvo obiju oltarnih slika, velike

koja prikazuje sv. Franju kako kleči i moli, te gornje, manje, koja prikazuje navještenje rođenja sv. Ivana Krstitelja Zahariji, pripisuje se **Hansu Georgu Geigerfeldu**.

Svod cerkvene ladje

Na prekrasno poslikanem svodu cerkvene ladje so v velikih medaljonih

naslikani prizori iz življenja sv. Katarine. Vse slike v medaljonih in delih svoda, na katerih je na vsaki strani narisanih 6 apostolov,

pripisujejo **Francu Jelovšku**.

Svod crkvene lađe

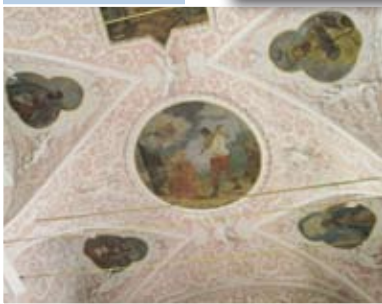
Na prekrasno oslikanom svodu crkvene lađe, u velikim medaljonima, naslikani su prizori iz života sv. Katarine. Sve slike u medaljonima i isječcima svoda u kojima je sa svake strane naslikano po šest apostola, pripisuju se **Francu Jelovšku**.

Kor

Orgle na koru je postavil **Peter Rumpel**,

pel, izdelovalec orgel iz Kamnika.

Pjevališče

Orgulje na pjevalištu gradio je **Peter Rumpel**, graditelj orgulja iz Kamnika.

KARMELI- ČANSKI SAMOSTAN MATERE BOŽJE REMETSKE

Česmičkoga 1
Odrpto vsak dan

KARMELI- ČANSKI SAMOSTAN MAJKE BOŽJE REMETSKE

Česmičkoga 1
Otvoren svakod-
nevno

Cerkev v Remetah je svetišče intime in miru, za razliku od drugi cerkva, znanih kot romarska stičišča. Odrpta je vse dni v letu po ves dan. Svetišče najbolj zveste matere, odvetnice Hrvaške – Gospe Remetske, kot je uradni naziv, ima dolgo in burno zgodovino. Prve pisane sledi o obstoju samostana izvirajo

iz leta 1288, ko je samostan pripadal pavlinskemu redu. Po številnih rušenjih, požarih in potresih, ukinitvi pavlinskega reda s strani cesarja Jožefa II., so v Remete na poziv blaženega Alojzija Stepinca končno prišli karmeličani, ki še danes upravljajo remetsko župnijo. Domnevajo, da so se v remetskem župnišču dogajali številni čudeži na nagovor Matere Božje. Toda o tem sta ostala samo dva zapisa, saj so vsi drugi zgoreli v požaru.

Remetska je cerkva, za razliku od brojnih drugih svetišta znanih po hodočašćima, svetišče intime i mira koje je otvoreno cijeli dan. Svetišče najvjernije majke odvjetnice Hrvatske – gospe Remetske, kako mu je službeni naziv, ima dugu i burnu prošlost. Prvi pisani trag o postojanju samostana potječe još iz 1288. godine i pripadao je pavlinskom redu. Nakon brojnih razaranja, požara i potresa, ukinuća pavlinskog reda od strane cara Josipa II. konačno na poziv bl. Alojzija

Stepinca u Remete dolaze karmelićani koji i danas upravljaju remetskom župom. Smatra se da su se u remetskom svetištu događala brojna čudesa po zagovoru Majke Božje. O tome su ostala samo dva zapisa, svi su ostali izgorjeli u požaru.

V cerkvi je oltar zgodnje baročnega stila, ki sta ga izdelala **Pavel Belina** in **Tomo Jurjevič**. Avtorstvo kipa Gospe, vitke in mladeniške Matere z otrokom v naročju, ni znano.

U svetištu crkve nalazi se glavni ol-

tar ranobaroknog stila, kojega su radili **Pavel Belina** i **Tomo Jurjevič**. Podrijetlo Gospina kipa, vitke i mladenačke Majke s djetetom u naručju, nije poznato.

Domnevajo, da je zidna slika, ki se nahaja ob strani oltarja in predstavlja presveto trojstvo in družino, delo **Gabrijele Stupice** iz njegovih študentskih dni.

Smatra se da je zidnu sliku koja se nalazi sa strane oltara a predstavlja presveto trojstvo i obitelj djelo **Gabrijele Stupice** još iz njegovih studentskih dana.

Retabl Matere Božje je leta 1941 rekonstruiral **Radoje Hudoklin**.

Retabl Majke Božje rekonstruirao je 1941. **Radoje Hudoklin**.

SLJEMENSKA KAPELICA

Odrpto: torek in čet-
rtrek ter
sobota in nedjelja
od 11.00 do 15.00

SLJEMENSKA KAPELICA

otvoreno: utorak i
četvrtak te
sobota i nedjelja od
11.00 do 15.00

Kapelica Matere
Božje Sljemenske
Kraljice Hrvatov je
bila zgraena leta
1932 na nadmor-
ski višini 1001 m
po načrtih arhitek-
ta Jurja Denzler-
ja. Zamišljena je
bila kot spomenik
tisočite obletnice
hrvaškoga kralje-
stva. Po obliki se
povsem prilagaja
gozdnemu okolju,
detalji v notranjosti
pa so prežeti z mo-
tivi domaće umet-
nosti in zgodovine.

Kapelica Majke
Božje Sljemenske

Kraljice Hrvata iz-
građena je 1932. go-
dine, na 1001 metru
nadmorske visine,
prema nacrtima ar-
hitekta Jurja Den-
zlera i zamišljena
kao spomenik tisu-
ćite obljetnice hrvat-
skoga kraljevstva.
Oblikom se potpu-
no uklapa u šumski
okoliš dok su detalji
u unutrašnjosti pro-
žeti motivima do-
maće umjetnosti i
povijesti.

Ocenjuje se, da je
kapelica življenjsko
delo **Radoja Hudo-
klina**, akademskoga
kiparja in slikarske-
ga tehnologa, ki je
v kapelici izdelal:

Bogorodi-
co z otro-
kom (relief
v oreho-
vem lesu),
hrvaške
zgodovinske
grbe

na stropu v slavon-
skem hrastu (strop
je razdeljen na 49
polj, med njimi jih
39 prikazuje grbe
hrvaških mest in
pokrajin), posodo
za milošćino s sta-
rohrvaškimi ple-
tenicami v bronu,
svećnike na stenah,
zidni zvon, kanon-
ske plošće, stojalo
za misal s simboli
štirih evangelistov.

Smatra se da je ka-
pelica životno djelo
Radoja Hudoklina,
akademskog kipara
i slikarskog tehnolo-
ga koji je u kape-
lici izradio Bogo-
rođicu s djetetom
(reljef u orahovini),

hrvatske povijesne grbove na stropu u slavonskoj hrastovini (strop je podijeljen na 49 polja, od kojih 39 prikazuje grbove hrvatskih gradova i pokrajina), milostinjar sa starohrvatskim pleterom u bronci, svijećnjake na stijenama, zidno zvono, kanonske ploče, stalak za misal sa simbolima četiriju evanđelista.

Akademski slikar **Gabriel Stupica** je v sodelovanju s Hudoklinom izdelal freske: na levi strani Kristusa v hrvaški zgodovini s cerkvenimi in državnimi dostojanstveniki, na desni pa Mater Božjo z Jezusom v veri in življenju hrvaškega ljudstva.

Akademski slikar **Gabriel Stupica** izradio je freske

(uz suradnju Hudoklina); na lijevoj strani: Krist u hrvatskoj povijesti s crkvenim i državnim velikodostojnicima te desno Majka Božja s Isusom u vjeri i životu hrvatskoga puka.

Ko na Sljemenu obiđete kapelico, si oglejte planinski dom Puntijarka. Projektiral ga je leta 1950 arhitekt **Žarko Vinček**,

(Kranj, 1918).

Vinček je na območju Zagreba pro-

jektiral v glavnom šolske, hotelske in stanovanjske zgradbe, na primer poslopje Zveze slepih v Draškovićevoj ulici iz leta 1958. Bil je dejaven tudi na drugih območjih Hr-

vaške. Skupaj s A. Čičin-Šajnom je zasnoval hotel Jadran v Njivicah ter hotela Libertas in Palace v Dubrovniku.

Kad odete na Sljeme u posjet Sljemenskoj kapelici, bacite pogled i na planinarski dom Puntijarka. Njega je 1950. projektirao arhitekt **Žarko Vinček** (Kranj 1918.). Na području Zagreba projektirao uglavnom školske, hotelske i stambene zgrade (npr. zgrada Saveza slijepih u Draškovićevoj

ulici iz 1958.) ali je bio aktivan i na području čitave Hrvatske (npr. zajedno s A. Čičin-Šajnom hotel Jadran u Njivicama, hoteli Libertas i Palas u Dubrovniku).